

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.

Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

FŐSZERKESZTŐ: D. DR. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

Kiáltó szó

hangzott el a Debreceni Protestáns Lap multkori számában a népies vallásos irodalom fellendítése érdekében. „*Most vagy soha*“, mondotta a cikk írója: itt a tizenkettedik óra, amikor a kormány készül kiirtani a ponyvairodalom rettenetes metelyét. Helyébe be kell plántálnunk, a mi nemes és tiszta, népies vallásos irodalmunkat, melyből igen sok példány, kellő kolportázs híjján, most is ládákban hever; — de ifjú írónk megszervezése által frissebb, üdébb, időszerűbb népies vallásos iratok százait hívhatnók életre. Halottaiból fel kell támasztani a nagymultú *Koszorút* is.

Ez a *Kiáltó Szó*, hála Istennek, nem hangzott néma pusztaságban. Levelek érkeztek hozzánk válaszul reá. Igen sokan személyesen folytattak eszmecserét szerkesztőségünk egyik-másik tagjával — a legteljesebb megértéssel és buzditással kísérve a szép gondolatot. Sokan reámutatnak arra a veszedelemre, hogy a ponyva elmaradásával odúikból előjönnek a szekták, akiknek eddig is legerősebb fegyverük volt az ő szempontjukból ideálisan kolportált traktátusáradat.

Szeretnők tehát a *Kiáltó Szót* megismételni, hogy az ige testet ölthessen. A Debreceni Protestáns Lap nagy multjához hű marad, ha ez eszme megvalósulásának szolgálatába áll.

Hogy ezt a *Kiáltó Szót* megismételjük, arra még egy másik igen komoly okunk is van. Első tekintetre talán nem tartozik ide ez az adat, amit most felhozunk; de az összefüggést csakhamar bárki megállapíthatja.

1940 október 31-én Debrecenben egy új politikai napilap indult meg, mely homlokára nagy merészen kiírta, hogy *református irányú*. Néhány jószándékú debreceni ember összeállott s megfeszített munka árán megteremtette az első magyar református politikai napilapot, amelyről már jóval az első világháború előtt álmokat álmodtak és látásokat láttak öregjeink és ifjaink... A merész vállalkozásnak megvolt minden anyagi és szellemi feltétele. Az új lap könnyedén átesett a kezdet nehézségein. Átvészelt csakhamar egy hatósági betiltást; majd új engedélyt kapott s előfizetőinek eredeti száma rövid néhány hónap alatt megháromszorozódott.

És mégsem volt életképes a lap...

Hozzáértők azt mondják, hogy a vidéki napilapoknak a háta mögött rendszeren egy-egy tőkeerős érdekcsoport áll. Ez itt hiányzott. Így történt meg, hogy a „*Tiszántúl*“ egy év mulva gazdát cserélt, bár iránya az új gazda kezében is becsületesen megmaradt továbbra is a református érdekek szolgálatában.

Most pedig, röviden szólva: a Debrecenben megjelenő, egyetlen református irányú politikai napilap augusztus hó elsejével végképpen megszűnt s vele együtt elszállott az a távolabbi terv, hogy belőle egy, a fővárosban megjelenő napilap lehessen, mely majd nemcsak a tiszántúli református magyarságnak legyen szószólója, hanem az egész ország református magyarságáé is.

Állapítsuk meg ezekből a tényekből azt, hogy a tiszántúli magyar reformátusság még nem érkezett el odáig, hogy egy saját napilapot eltartson. S ugyanakkor megállapíthatjuk azt is, hogy az egyetemes magyar reformátusság sem érett még reá, hogy saját napilapja legyen.

Kijelentjük, hogy a Debreceni Protestáns Lapnak semminémű kapcsolata nem volt a *Tiszántúllal*. A teljes tárgyilagosság és objektivitás feltételeivel mondottuk el tanulságul mindezeket. Végezetre egybekapcsoljuk a két témát. Ha megszűnt a nagyra hivatott, szélesebb rétegeket rendszeresen napról-napra felkereső és így intenzívebb munkát kifejtő sajtóorgánium, amelyet, sajnos, igen sokan feleslegesnek ítélték: annál sürgetőbb az a kívánság, hogy a nyomtatott szó másik, talán kisebb, de olcsóbb és elevenebb fegyverét ragadjuk meg; mentsük, ami menthető, s felelősségünk megtorpantó tudatában legalább ebből a szerényebb és kisebb edényből adjuk a tiszta vizet a szomjúhozó lelkeknek.

Sajnos, az idegen szellemű lapok befolyásoló munkáját ezekkel a kisebbrendű sajtótermékekkel korántsem ellensúlyozhatjuk. Két és fél millió magyar református továbbra is martaléka lesz a politikai tusáknak és a szélsőséges világszemléleteknek... Itt a helye, hogy megállapítsunk még valamit. Debrecenben, a magyar Genfben, a református szellemű *Tiszántúl* megszűnése után, nem maradt százszázalékos szószólója a napisajtóban a református érdekeknek.

Amiket elmondottunk, nem azért terjesztettük olvasóink elé, hogy a lelkekben lehangolást vagy kesé-

rüségét idézzünk fel vele. Sajnos, a magyar ember lelke könnyen csügged. Más nációknak az az erénye, hogy sikertelenség esetén az újrakezdés lendülete megragadja a lelkeket. Bárcsak előrkölnök ezt a szép erényt, melyet bátran nevezhetnénk keresztény erénynek.

Akiknek tehát fülök van a hallásra: hallják meg ezt a mai újabb *Kiáltó Szó* s figyeljenek fel arra a nagy lehetőségre, melyet a nem szeretem napok viharában a hatalmas Isten nyújt felénk. Irgalmas keze, ezekben az apokaliptikus időkben, imé egy nyitott ajtót ad előnkbe, melyet senki be nem zárhat... (Jel. III: 8.) Kevés a mi erőnk is, akárcsak a filadelfiai öskeresztényeké volt; de „*ha megtartjuk az Úrnak beszédét és ha nem tagadjuk meg az Úrnak nevét*”: a reánk bízott Ige elvégzi a maga munkáját, nem tér vissza üresen és az Isten Lelke adni fog reá harmatot és napsugarat.

Uray Sándor.

A leventeintézmény és a leventemunka ismertetése

Előadás a debreceni lelképásztorok 1942 június 29-i esendes napján.

Kedves Lelképásztor Testvéreim! Amikor azt a megbízást kaptam értekezletünkön, hogy ismertessem a leventeintézményt és leventemunkát, készséggel vállaltam azt, mert Istennek legyen hála, az 1932 augusztusában rendezett legelső oktatói tanfolyam elvégzése óta megszakítás nélkül szolgálom a levente-ügyet, először éveken át, mint tényleges oktató, majd kb. tíz éve, mint a debreceni leventeintézmény lelkésze, legutóbb, egy év óta ismét mint oktató is a theologus ifjúság leventekiképzésénél. Az első tanfolyam óta újból végeztem egy leventeparancsnoki tanfolyamot, s a folyó évi májusban pedig elvégeztem a Budapesten megtartott leventeegyesületi vezetőképző tanfolyamot, melyen 120 református és evangélikus lelkész vett részt.

Az országos leventevezetőség törekvése szerint a leventemunkát minden magyar gyülekezeti lelkésznek meg kell ismernie, mert csak így érhető el, hogy a szükségnek megfelelően mindenki bekapcsolódjék ebbe az ifjúsági munkába. Ezért igyekszem elmondani mindent, ami e munka megismeréséhez elvezethet bennünket. Sőt azt is bejelentem már itt, hogy ugyanilyen ismertető előadást fogok még tartani a debreceni lelkészeknek másutt is, mert mindenkit ki kell képeznünk ez ismeretekben. Ehhez a további munkához tartozik, hogy ez év szeptemberében újból Budapesten egy hétnapos hadtestelőadói tanfolyamot végzek el, s azután a hadtest területéről Debrecenbe berendelt és behívott illetékesek számára megfelelő munkatársakkal kiképzőtanfolyamokat tartunk a központ rendelkezésére.

A leventeintézményt a világ összes nemzetei között legelsőnek Magyarországon az 1921. évi LI. tc. hozta létre Kormányzó urunk egyenes kívánságára. Először csak az egészségesebb és fegyelmezettebb magyar ifjúság nevelése volt a cél, később azonban, nemsokára e törvény megszületése után az a feladat is hárult a leventemunkára, hogy biztosítsa az ifjúság számára a megfelelő katonai előképzést. A trianoni békeparancs tudvalevően megtiltotta számunkra az általános védkötelezettségen alapuló hadsereg fenntartását s csupán harmincezer főnyi zsoldos hadsereg tartását engedélyezte. Ennek a parancsnak következménye volt, hogy férfi-ifjúságunk milliói el voltak zárva a katonai kiképzés lehetőségétől. Ekkor vállalta a leventeintézmény, hogy a bezárt laktanyákból kiszorult és a honvédszázlóktól távol tartott magyar ifjúságot katonás szellemben neveli és katonai előképzésben részesíti. Ellenére annak, hogy a németek és olaszok, akik tőlünk átvették a leventemunka mintáját, sokkal nagyobb tökéletességre jutatták e két évtized alatt, mégis el kell ismernünk, hogy a mi leventeintézményünk is becsületes, jó munkát végzett, ha nem is volt nagy híre, ha nem is ünnepelte a társadalom, s ha fából volt is a leventeifjú puskája, mégis olyan kiképzést nyert, hogy a Kárpátalja felszabadításánál hatheti ujoncszolgálat után a világ legelső hadseregére is dicsőséget jelentő szolgálatot teljesített.

Ilyen előzmények után jött létre az 1939. évi II. tc., mely a honvédség megszervezésével a leventemunkát is új alapokra fekteti, és megveti alapját az ifjúság korszerű nevelésügye fejlődésének. Ez a törvény ismét egyedülálló a világ nemzetjeinek hasonló törekvései között, mert kizárólag Magyarországon az állam és egyház fog össze az ifjúság nevelésében. Mielőtt tehát továbbmennék, le kell rögzítenünk azt az igazságot, hogy a lelkeszi beavatkozás lehetősége a leventemunkába nem kegy, nem jóindulatú vallásos buzgóság következménye, hanem törvényben előírt köteletség, melyet teljesíteni minden magyar lelkésznek hazafias és egyháza érdekében álló kötelessége.

Ennek az igazságnak alátámasztására idézek a honvédelmi törvényből egynéhány helyet:

„A leventeképzés feladatát a nevelés minden egyéb tényezőjével: a vallásoktatással, az iskolával, a helyesen irányított hazafias és vallásosan élő családdal együttesen és párhuzamosan teljesíti. A leventeifjúság nevelése egyaránt szolgálja... a vallási, nemzeti és polgári erények megszilárdítását.”

A leventeképzés anyagánál a törvény legelső helyen rögzíti le, hogy az anyag vallásos és erkölcsös alapon nyugvó katonás és hazafias képzést kell hogy nyújtson.

A levente kötelességeinél ugyancsak első helyen áll, hogy hazafias, vallásos és erkölcsös ifjúhoz illő magatartást kell tanúsítania, vasárnapon és ünnepnapon vallásfelekezeti istentiszteletén részt kell vennie.

Meghatározza a honvédelmi törvény, hogy a 18 évnél fiatalabb levente vallásos egyesületeken és eserkészcsapatokon kívül más egyesületnek tagja nem lehet, a 18 évnél idősebb levente pedig nem lehet tagja olyan egyesületnek, mely az előbb említett levente-kötelességében hátráltatja, vagy ahol kötelességeivel összeütközésbe kerülhet. Vallásos egyesületnek tekinti a törvény azt az egyesületet, melynek alapszabályait bevett vallásfelekezet illetékes egyházi főhatósága megerősítette.

Gondoskodik a törvény a vasárnap zavartalan-ságáról, amikor a heti kiképzés idejéről szigorúan a hétköznapokat jelöli meg. Előírja a törvény, hogy a leventevezetőség köteles a hazafias ünnepeken jó-

előre gondoskodni a leventék istentiszteleten való megjelenéséről, evégből meg kell keresni az illetékes lelkészi hivatalt. Ha valamelyik lelkész a leventék számára vasárnapokon külön istentiszteletet óhajt tartani és ezt közölte a leventeparancsnokkal, a parancsnok a leventéket zártrendben kell, hogy vezesse az istentiszteletre.

Minden húsvét előtt a rendes kiképzési idő alatt és a kiképzés helyett át kell engedni a leventéket megfelelő úrvacsorai előkészítésre (csendes napon való részvételre). Természetesen — így írja elő a törvény — ez a rendelkezés nem zavarja az iskolai ifjúság megfelelő csendesnap munkáját.

Ilyen intézkedések biztosítják a leventegyakorlati munkában a vallásos nevelést. Külön fogok szólni a leventeegyesületi életéről, ahol meg éppen tág tere van a lelki munkának.

Megemlítem csupán, hogy a lelkészi tanulmányokat folytató leventéket csak hivatásukkal összeférő fegyvernélküli alaki kiképzésben lehet részesíteni, teljes leventekiképzést csak külön kérelmére és egyházi főhatóságának írásbeli engedélye alapján nyerhet.

A honvédelmi törvény szerint leventeköteles minden magyar ifjú 12 éves korától 23 éves koráig, illetve addig, míg katonai szolgálatra bevonul. Ez alatt az idő alatt kiképzése három fokra tagozódik. Az első korcsoportban, mely a 15 évvel határolódik, a súly a vallásos és hazafias nevelésen van. Módszere ennek a korcsoportnak a sok játék, kevés alaki fegyelmezés.

A második csoportban, mely a 18 éves korig tart, a kialakuló jellem nevelésére kell a súlyt helyezni.

A harmadik korcsoportban teljes katonai kiképzést és nevelést kell végrehajtani.

A *leventeintézmény szervezetét* a következőkben próbálom ismertetni:

A honvédelmi miniszter és közoktatásügyi miniszter közvetlen alárendeltje az ifjúság honvédelmi nevelésének országos vezetője: jelenleg vitéz Bély Alajos altábornagy. Római kath. vallású ember, komoly, vallásos lelkületű férfi, aki a protestáns papok tanfolyamán azt a kijelentést tette, hogy nem tud elképzelni jó honvédő katonát, mélységes vallásosság és Istenbe vetett rendületlen hit nélkül. Az ifjúság nevelésének ügyét a Honvédelmi minisztérium 40. osztálya intézi. Innen tagozódik kétfelé a leventemunka: katonai és polgári ágra. Egyik a leventék országos parancsnoksága, másik a leventék országos központja. Az országos parancsnok ezidőszerint vitéz Kudriczy István vezérkari ezredes, a központ vezetője vitéz Tarczay Felicides Román miniszteri osztályfőnök.

Az országos parancsnok alá vannak rendelve a hadtestleventeparancsnokok, ezek alá a könnyű hadosztály (eddig dandár) leventeparancsnokok, ezeknek alantásai a városi, illetve járási leventeparancsnokok; minden járásban, illetve városban körzetparancsnokok irányítják a kiképzést, ebből állanak mellettük a csapatparancsnokok és oktatók. A körzetparancsnokok és innen felfelé a parancsnokok tényleges tiszték.

Az országos központ a leventeegyesületi életnek irányítója. A városi, illetve községi leventeegyesületek munkáját a városi, illetve községi levente-

bizottság ellenőrzi, a vármegye egyesületeit a törvényhatósági leventebizottság. Ezekben a bizottságokban mindenütt helyet foglalnak az egyházak lelkészi képviselői. A debreceni leventebizottságban vitéz Szabó Endre vallásoktató-lelkész, a hajdúvármegyeiben én vagyok az egyház részéről.

A leventeegyesület.

A polgári ága tehát a leventemunkának a leventeegyesületi élet. Itt vár sok tennivaló és élénk bekapcsolódás a lekipásztorokra és az egyházra. A leventeegyesület célja az, hogy tagjaiból egységes szellemű és nemzeti érzésű, vallásos és küzdőképes ifjúságot neveljen. Arra rendeltetett az egyesület, hogy a leventeköteles ifjúságot a kötelező leventekiképzésen felül is a leventeotthonban rendszeresen együtt tartsa. — A leventeegyesület központja és az egyesületi élet alapja a leventeotthon. Minden község és város leventeiifjúsága egy egyesületbe tömörítendő, azonban azok a vállalatok és üzemek, melyekben az alkalmazottak száma eléri az ezret, önálló egyesületet alakíthatnak. Így Debrecenben van egy városi egyesület és van egy MÁV-egyesület. E mellett az egy városi egyesület mellett alakíthatók fiókegyesületek, akár minden egyházzsér területén is. Ezidőszerint négy leventeotthon van a város területén, de erre a célra a meglévő gyülekezeti otthonok is felhasználhatók, s kívánatos is a felhasználásuk, mert így tudjuk az ifjúságot odaszoktatni idejében az egyházhoz.

A leventeegyesület a magyar ifjúságnak összefogó társadalmi szervezete kell hogy legyen. Minden törekvéssel kell, hogy vigye közelebb és közelebb az ifjúságot a vallásos és nemzeti öntudat teljes kifejlesztéséhez. A városokban és községekben megalakult leventeegyesületet a fenntartó város, illetve község minden erejével támogatni köteles, így a honvédelmi törvény szerint minden egyesületi levente után évi hat pengőt fizet az egyesület pénztárába az egyesületi kiadások fedezésére. Az egyesületnek elsősorban arra kell törekednie, hogy az ifjúság helyesen használja fel szabadidejét az otthonban. Módot ad az egyesület az önművelésre, az általános és szakműveltség kifejlesztésére. E cél elérésére előadásokat és tanfolyamokat rendez, folyóiratokat bocsát a tanulni, művelődni vágyó ifjúság kezébe. Könyvtárat tart fenn. Be kell iktatni a leventeegyesület programjába a működvelő előadások, kirándulások rendezését. Énekkarok szervezése, táborozás, országjárás mind az egyesület feladata.

A leventeegyesület a maga működését a nemzeti és honvédelmi szempontból legmegbízhatóbb alapra: a vallásra és erkölcsös életre helyezi. Gondot fordít az egyesület a vallásos nevelésre és a vallásos érzelmek kifejlesztésére. Nem látszólagos, hanem cselekvő hitéletet akar elérni. Ügyel az egyesület arra, hogy minden tagja eleget tegyen vallási kötelezettségeinek.

A vallásos nevelést szolgálják az egyesületben a vallásos tárgyú előadások (karácsonyi ünnepély, szeretetvendégség stb.), vallásos tárgyú délutánok és más alkalmak. Pótolnia kell az egyesületnek a hiányos vallásos nevelésben részesült ifjakkal azt, amit elmulasztottak, vagy amit megtanulni nem volt alkalmuk. Egyházi énekkarok szervezése, egyházi énekek tanítása jó programmpont az egyesületi életben. Alakíthatunk a leventeegyesületben külön

bibliakört, amely önálló szakosztályként is működhet. Vallásos lapok járatása, jó vallásos könyvek beszerzése és olvastatása itt történhet meg legjobban. Beszervezhetjük az egyesületi tagokat az iratterjesztés munkájába.

Az országos központ véleménye szerint az egyesületnek nem lehet célja táncmulatságok rendezése. Amennyiben egyáltalában a tánckérdés felmerül, legfeljebb régi magyar táncok betanításáról lehet szó, ünnepélyeken való bemutatás végett. Tehát itt is egyezik a vélemény az egyházi felfogással.

Általában elfogadta az országos központ az ifjúsági nevelésnél a KIE négyesirányú programját, s így minden lehetősége megvan a komoly egyházas ifjúsági munkának.

Az elmondottakból kiderül, hogy a lelkész beavatkozása a leventemunkába elsősorban az egyesületi élettel kapcsolatosan kívánatos és lehetséges, azonban az a körülmény, hogy az egyesületbe csak önként jelentkező ifjak jönnek, tehát semmiképpen nem minden levente, márpedig kívánatos, hogy minden leventéhez eljusson a lelkész, ezért minél több lelkésznek a gyakorlati munkába való bekapcsolódása szükséges. Ehhez is megvan a mód. A legnagyobb készséggel alkalmazzák azokat a lelkészeket, akik elvégzik a leventeparancsnoki tanfolyamot, a gyakorlati munkában oktatókként. Itt aztán valóban sok alkalma van a lelkész-oktatónak arra, hogy nevelje lelkileg a fiúkat. A gyakorlati munkában szerepel az erkölcsi oktatás. Ezt a legközelebbi munkaévben már a lehetőség szerint, lelkészekre bizzák. Ahol más az oktató, ott is szívesebben adják a lelkész-oktatónak. Ahol pedig egyáltalán nincs lelkési segítség, ott az oktatónak kezébe adjuk azt az erkölcsi oktatási vezérkönyvet, amelyet őszre kibocsát a levente országos központ.

Kívánatos a lelkészek oktatókként való alkalmazása s evégből a tanfolyam elvégzése. Mindent el kell követnünk, hogy elmenjenek ifjabb lelkészeink. Az elmúlt nyáron sok másfelekezetű pap és tanár végezte el az oktatói tanfolyamot, s mindannyian oktatnak is. Egyszerűen nem engednek fiaikhoz idegen embert. Ezt kell nekünk is tennünk. A mód megvan rá. Nagyon öröndetes dolog, hogy egyházkerületünk területéről mintegy negyven lelkész fogja elvégezni a nyáron egyik, vagy másik oktatói tanfolyamot. Debrecenből úgy látszik, kb. 15 lelkész megy tanfolyamra. Ez természetesen áldozatot jelent, elsősorban a vállalkozó segédlelkész részéről, mert kemény katonai kiképzésnek veti magát alá, de áldozatot jelent a lekipásztor részéről is, mert a segédlelkészének távozása megzavarja a nyári pihenést. Azonban ennyi áldozatra készen kell lennünk akkor, amikor a magyar református ifjúság nevelésének ügye kívánja. Még ez az áldozat messze van attól, amit jelent másfoglalkozású magyar állampolgároknak a harctereken teljesített szolgálata.

Itt is fel fog vetődni bizonyosan a hozzászólások kapcsán a külön e célra beállítandó ifjúsági lelkészek szolgálata. Nézetem szerint nem lehet megoldani egy-két, de még három-négy e célra alkalmazott lelkésszel sem a leventefiújúság lelkigondozásának kérdését. Debrecenben 6800 református levente van. Ezt a tömeget sem az egyesületben, sem a gyakorlati

munkában nem gondozhatja egynéhány lelkész. Csak akkor beszélhetünk intenzív lelkigondozásról és eredményre számítható nevelésről, ha valóságos ifjúsági munkát végzünk külön egyházzészenként. Ifjúsági munka nélkül úgysem élhet az egyházzés. Ezt a munkát teszi könnyebbé a leventeintézmény, amikor adja a fiúkat, adja az otthonokat, és adja a fejenkénti hat pengő segítséget az anyagiak biztosítására. Lehet, hogy nagyban megsokszorozza munkánkat a leventékkel való foglalkozás, de meg kell tennünk most, amikor erre még alkalom van. Ne várjuk, amikor esetleg már késő lesz kapkodni ifjaink után.

Magunk között elmondhatjuk, hogy a legmészebbmőnően érdekünk fenntartani a barátságos munkatársi kapcsolatot a leventék hivatalos vezetőivel.

Eredményesen lehet lépést tennünk az ellen az oktató ellen, aki a fiúkkal való foglalkozásnál nem viselkedik megfelelő módon. Akik ellen eddig ilyen tekintetben panasz merült fel, azok már az új munkaidőre leváltatnak éppen azokkal a lelkészekkel, akik a nyáron tanfolyamot végeznek.

A leventeegyesületi életben mindig munkatársaink lesznek az oktatók, bármilyen foglalkozásúak is legyenek. Az ő megfelelő kiképzésükről is gondoskodunk. Szeptember végén minden debreceni oktató számára ifjúsági vezetőképző tanfolyamot rendezünk. Idevonatkozó tervemet már jelentettem a helyi parancsnokságnak s elfogadták kész örömmel.

*

Azt hiszem, hogy elmondtam nagyjában mindent, ami egyelőre tudnivaló a fiúleventemunkával kapcsolatosan. Még egy pár szót szólok a leányleventemunkáról. Mindenek előtt azt közlöm, hogy a leánylevente elnevezés nem marad meg, mert az errevonatkozó törvény gondoskodik más névről. Egyébként a célja ennek a munkaágnak az, hogy előkészítse a leányokat testi és lelki neveléssel a haza és család szolgálatára. A törvénytervezet szerint minden magyar leány 10 éves korától 19 éves koráig lesz leventeköteles. Ez alatt az idő alatt heti kétórás foglalkozással évente 10 hónapon át nyer kiképzést. Itt is kétirányú lesz a munka: egyik a kötelező kiképzés, a másik az egyesületi élet. Természetes az, hogy a leányok munkája teljesen elválasztva folyik a fiúkéttől. E munkaágnak a vezérfonala: vallásos, erkölcsös alapon nyugvó hazafias nevelés. Megfelelő testi nevelés mellett lelki nevelés folyik majd a munkakörben. Semmiképpen nem szabad azt hinnünk, hogy puskával a kezükben gyakorlatoznak, vagy katonás menetelésre nevelik őket. Csak azt kapják, amire minden magyar leánynak szüksége van: helyesen gondolkozó, egészséges testű, vallásos nőkké nevelést, akiknek eszményképük mindenkor a hűséggel dolgozó édesanya. Addig, amíg a törvény intézkedik a leányok nevelésére vonatkozólag minden részletben, a honvédelmi miniszter megengedte, hogy a leányok is a leventeegyesületi életet éljék. Tehát összefoghatjuk őket, bevonhatjuk a leventeegyesületbe, de mindig külön a fiúktól. Ez a munkaág leánymunkánknak lesz nagy mértékben segítségére.

Nem tudom azért-e, mert húsz éve végzem, vagy azért-e, mert hosszú harctéri szolgálat alatt láttam

meg az akkor még eléggé elhanyagolt magyar ifjúság sok fogyatkozását, én nagy örömmel és teljes buzgósággal igyekszem nemcsak dolgozni a leventemunkában, hanem mindenkit bekapcsolni is ebbe a nemzetmentő nagyfontosságú mozgalomba. Amikor leventék közt vagyok, dolgozom a szebb jövőért, de lelki szemeim előtt, túl a megépítendő magyar hazán, felragyog az az ország, ahol a Krisztus erejével, Isten Lelkével nevelt ifjúság egykor helyet foglal: Istennek országa. Itt most erre a hazára gondolok, amikor igénytelen előadásomat a leventeköszöntéssel fejezem be: Szebb jövőt!

Jegyzet: Az előadás, melynél az országos vezetőség hivatalos kiadványai felhasználhattak, itt fogyasztékosabb, mint az elmondáskor volt, mert egészen helyi vonatkozású részeket a nyomtatásnál kihagytam belőle.

Mezey Béla,
lelkipásztor,
leventeparancsnok.

K Ü L Ö N F É L É K

A debreceni nyári egyetem idei évfolyamának megnyitása országos eseménnyé növekedett azáltal, hogy azon résztvevő előadást tartott Kállay Miklós miniszterelnök és Szinyey Merse Jenő, az új kultuszminiszter. A miniszterelnök előadásának címe volt: Európa és a magyarság. Közöljük belőle a következő, minket érdeklő részteket:

A reformáció hallatlanul erőteljes és sokoldalú kapcsolatokat teremtett Európával. A protestáns diákok, tudósok és kereskedők átveszik és kifejlesztik a magyar humanisták nagy hagyatékát. Míg azok egy Erasmusszal, egy Huttannel létesítnek kapcsolatot, addig a magyar egyetemi hallgatók Németország, Hollandia, Svájc és Skócia egyetemein, Melanctonnal, Külbinnal vagy Bézával és tanítványaikkal együtt alakítanak ki nemcsak egy vallási rendszert, hanem a népi rétegek lelki és szellemi gondozásának rendszerét is. Debrecen pedig — ahol most együtt vagyunk — valóban ennek a szellemnek végőrára lett és maradt is, mint a reformációnak legkeletebbre előretolt bástyája.

Mennyit utaznak ebben a két-három évszázadban a magyarok: micsoda európaiságot árul el egy Szenci Molnár Albertnek nemcsak életműve, hanem egyszerűen a menetrendje is. S mégis a boldogságból, az elismeretlenségéből is haza vágyódnak az Apácai Csere Jánosok, a tólfalusi Kis Miklósok, a Hatvani Istvánok, mert érzik, hogy Európát is, lelkük magyar mélyét is itthon kell szolgálniuk!

A miniszterelnök beszédét a következő szavakkal fejezte be:

Európaiaknak kell maradnunk. Multunk azt mutatta, hogy a puszták nemzete nem szerette kis helyi szerepek fülledt levegőjét: mindig széles ablakot tárt az egész világra s ebben a levegőben kétszeresen érezte a maga erejét és duzzadó egyéniségét. Rájött, hogy annál magyarabb, minél európaibb.

Európa kultúrája idáig nagyban és egészben egységesen fejlődött. Most áll a nagy választón, hogy fejlődésének ezt az egységét meg tudja-e őrizni. Ha ez egységet a következő évek és évtizedek kialakítják, úgy könnyen fog ezeréves európai lelkiességünk az új európai lélekhez idomulni. A magyar hivatás ma: résztvenni barátainkkal együtt abban a küzdelemben, amely a jobb, az emberibb, a magyarnak valóbb Európát fogja kialakítani. Mert Európában való részvételünknek van még egy döntő tényezője: hogy soha mások nem voltunk és mások lenni em akarunk, mint magyarok!

Szinyey Merse Jenő kultuszminiszter beszédéből ezeket óhajtuk közreadni:

Bizonyos meghatódás tölt el itt Debrecenben. Úgy érzem, hogy fölesap a földből, a sírokból a történelmi múlt és arra kötelez, hogy szóljak róla. Ezt a tájat Hajdúságnak nevezik, mert itt telepedtek le a hajdúk, a magyarságnak egyik legvittebb

katonái. De ugyanakkor Debrecenben a magyar szellemnek és kultúrájának bástyája volt már ez előtt is. Itt született és itt élt Csokonai Vitéz Mihály, aki a tiszta magyarságot nagyszerűen összeegyeztelte az európaisággal és irodalmunk másik büszkesége: Fazekas Mihály. Ezen a tájon ébredt rá magyar köteleseire Széchenyi István gróf, a legnagyobb magyar. A debreceni Kollégium padjaiban ült Kölcsey Ferenc, a Himnusz költője, és Arany János, a Toldi írója. Itt hirdette ki a magyar függetlenségi nyilatkozatot 1948-ben Kossuth Lajos. A debreceni Kollégiumban lett a latin nyelv hosszú uralma után először tanítási nyelv a magyar. Nemzeti egység valósult meg hajdan ebben a Kollégiumban: a nemesi fiúk mellett ott ültek a jobbágygyermek, a kollégiumi alapítványokhoz éppen úgy hozzájárult az úrrend, mint a jobbágy. Tanulnunk kell ettől a gyönyörű múlttól, mert ha egy nemzet kiejti kezéből multjának fonálát, akkor menthetetlenül eltéved a népek országútján.

A kultuszminiszter a tanárok és tanítók helyzete javításáról is nyilatkozott egy szakelőadás keretében, amikor a hozzáintézett üdvözlő szavakra a többek között kijelentette, hogy a nevelői munka nagy jelentőségét mélyen átérzi. A jelenlévők nagy tetszése és lelkesedése közben azt is kijelentette a kultuszminiszter, hogy egyik legfontosabb kultuszminiszteri törekvésének tekinti a tanítói és tanári rend sorsának hatékonyabb javítását anyagi és társadalmi téren megkívánt felemelését. Ezt kívánja nemcsak a tanárság és a tanítói rend mai helyzete, hanem az egyetemes magyar nemzeti kulturális érdek.

A Református Jövő, Budapestén megjelenő országos néplap, nagyjelentőségű missziós munkát indított a Szolnok-Doboka megyében élő s az eloláhosodás rettenetes veszélyének kitett magyar református testvérek érdekében. Egy diakonissza testvér állított munkába, aki kerékpáron keresi fel a családokat, hogy mentse, ami még menthető. Reggeltől estig járja a diakonissza testvér a szórványokat és vízi mindenfelé a magyarnyelvű Igét, olyan falvakba, ahol alig hallik már magyar szó és ahol ki tudja, mikor hallatszott utoljára magyarnyelvű igehirdetés. A Református Jövő erőteljes hangú felhívást közöl, melyben azt kéri, hogy a megértő lelkék támogassák a kiküldött diakonissza testvér szinte emberfeletti nehéz munkáját. Felhívását, melyet mi is nagy szeretettel támogatjuk, a következő szavakkal fejezi be tisztelettel érdemlő lapársunk: *Ha lesznek olvasóink között olyan lelkiismeretes emberek, akik tudnak imádkozni és adakozni az erdélyi magyar gyermekekért, akkor biztos sikerre számíthatunk. Pénz, ruhanemű, kisebb-nagyobb bútor, élelmiszer egyaránt szükséges. A pénz beküldhető lapunk kiadóhivatalába, természetbeni adományok pedig a gyermekotthon címére: Raviczky Mária diakonisszatestvér, Szentmáté, Szolnok-Doboka megye, küldendők. Minden adományt a Református Jövőben nyugtázzunk. Erdélyi magyargondozó munkánkról és a felállítandó otthon életéről gyakran tájékoztatjuk majd lapunk hasábjain olvasóinkat. Itt az alkalom arra, hogy megmutassuk, miként tudunk küzdeni Erdélyért és méltók vagyunk-e Erdély megtartására.*

Mindennapos testedzést vezetnek be a fiúközépiskolában az új tanévben. A mult iskolai évben nagyszerűen bevált a budapesti és debreceni tankerület közép- és polgári iskoláiban próbaképpen bevezetett naponkénti félórás testnevelés. Most készült el a rendelet, mely szerint a középiskolákban a naponkénti félórás testnevelést a szabadban végeztetve bevezetik. A szigorú téli hónapok kivételével egész iskolai éven át fog tartatni ez a szabadlevegőn való tornáztatás. Nagyon helyeseljük.

Nagy könnyítés a polgári iskolába való beiratkozásnál, hogy a népiskola felső tagozatából át lehet oda iratkozni. A népiskola hetedik osztályának elvégzése után például a polgári iskolának legfeljebb negyedik osztályában folytathatja tanulmányait az, aki a népiskola vagy mezőgazdasági iskola utolsó két esztendőjében az írás, ének és testgyakorlás kivételével valamennyi tantárgyból legalább jó eredménnyel végzett és a megszabott felvételi vizsgálatot sikerrel letette.

Nősülési pótlék és nősülési segély. Érdekes tervezet fekszik a pénzügyminisztérium előtt, amelynek célja az, hogy megkönnyítse a kifizetésű köz- és magánalkalmazottaknak a házasságkötést és átsegítse őket a családalapítás sokszor leküzdhetetlenül nehéz anyagi akadályain. A javaslat szerint — amelyet Szakáll Károly kolozsvári MÁV főtiszt készített, a fenti kategóriákba tartozó, 35 évet még be nem töltött keresztyén fiataloknak, akik erkölcsi és nemzeti szempontból nem esnek kifogás alá, házasságkötésük esetén az állam öt éves kölcsönt folyósítana, amely tulajdonképpen a családi

pótlek előzetes kiutalása lenne a születendő gyermekek reményében. Ha az öt év alatt a házasságból legalább három gyermek születne, akkor a házassági segélyt nem kellene visszafizetni, ha viszont a házasság az öt év alatt gyermektelen maradna, akkor a kapott kölcsönt a következő öt év alatt havi részletekben vissza kellene fizetni. A javaslat készítője részletesen kidolgozott számadatokkal támasztotta alá érdekes tervét, amelyet most a pénzügyminisztériumban beható tárgyalás alá vettek és komoly remény van rá, hogy megvalósítják.

A nagyenyedi Bethlen-kollégium, mint a többi romániai középiskola, a szokásos évvégi beszámolóval a múlt hó 3-án tartotta meg évzáró ünnepélyét. A kollégium keretei között működött az idén az elemi iskolán, a gimnáziumon, a tanítóképzőn és a gazdasági iskolán kívül az újra megnyílt theologia is és ezzel a kollégium ismét visszanyerte főiskolai jellegét. A kollégium munkáját több külső nehézség akadályozta, így épületek katonai célra való lefoglalása, tanárok eltávóztatása, halálesetek, tömeges katonai behívások. Az iskolaévet mégis sikerült eredményesen befejezni. A tanulók létszáma mind a főgimnáziumban, mind a tanítóképzőben jelentősen emelkedett, ami azt mutatja, hogy a szülők mindinkább akarják felekezeti iskolákban taníttatni gyermekeiket.

IV. Országos Protestáns Napok. Az Országos Bethlen Gábor Szövetség, mint a magyar protestáns társadalom összefogó szervezete, ez évben is, ősszel megrendezi az Országos Protestáns Napokat, immáron negyedszer. Az ünnepségek október 30 és november 3 között fognak lefolyni Budapesten. A vidékiek az előző évekhez hasonlóan felárú utazási kedvezményben részesülnek.

Debreceni theologusok tanulmányútja szörványvidéken. A Soli Deo Gloria kélhetes szörványtanulmányutat rendez Szolnok-Doboka vármegyében. Három csoportba indulnak a résztvevők. Farkas József, Zana István, Barkó Antal vezetésével. Tanulmányútjuk Kisiklód, Nagyiklód, Vízszilvás, Szék, Kérő, Somkerék, D. mokos, Beszterce és környékére terjed ki. Tanulmányuk után a csoportok a Székelyföldet tekintik meg. A debreceni theologusok Illyés Endre lelkész-képzőintézet tanár vezetésével mennek tanulmányútra az egyházkerület visszacsatolt részeinek szörvényaiba.

Mezőgazdasági középiskola. Ősszel megnyílik Szeghalmon a református mezőgazdasági középiskola. Ez az új iskolatípus bizonyára áldást hozóan fog működni a magyar református egyház jövődjéért.

Nagyváradi a Szilágyi Erzsébet-leánygimnázium, mely a hazatérés óta csak ideiglenesen állott az egyházközösség felügyelete alatt, most véglegesen a nagyváradi reformátusoké lett.

Többmillió pengős vagyont hagyományozott a halasi gimnáziumi igazgató özvegye a református egyháza és diákjaira. Kiskunhalasi jelentés szerint az ott minap elhunyt özvegy Szathmáry Sándorné, a halasi református Szilágyi Áron-gimnázium egykori igazgatójának özvegye, akinek koporsója fölött Ravasz László püspök hirdette az Igét, többmillió pengőt érő hatalmas vagyonának túlnyomó részét: többszáz hold területű földbirtokot, három nagy gyümölcsösét és szőlőjét, azonkívül halasi házat, a református egyháza s ennek ifjúságára hagyta. Az ingatlanjuttatásokon felül további 40,000 P készpénzt is adott különböző református krisztusi szeretetcélokra. (Így 10—10,000 pengőt a Református Lelkeszi Nyugdíjintézetnek s a halasi keresztyén Ifjúsági Egyesületnek.) Legnagyobb alapítványát, a Halas melletti Harka-pusztán lévő 430 katasztrális hold területű földbirtokot és nyolcvanholdas mintagyümölcsösét a dunamelleki egyházkerületre hagyta, hogy ennek jövedelméből a budapesti theologián tanulmányaikat elvégzett fiatal lelképásztörök külföldi tanulmányokkal továbbképezzék magukat. Egy további százholdas szőlőjének és gyümölcsösének jövedelmét Halason érettségiző olyan egyetemi hallgatók taníttatására kell fordítani, akik vagy lelkészi, vagy középiskolai tanári pályára mennek. A felsőkistéleki 170 kat. hold területű szőlőt és gyümölcsösét a halasi egyház örökli, hogy abból meglévő intézményeit erősítse és fejlessze. Végül szép és tágas városi házat Szathmáryné arra a célra hagyományozta, hogy abban a halasi egyház leánypolgári iskolája állíton fel növendékeinek internátust, ez az ő nevét viselje és ennek berendezésére készpénzben is külön 10,000 P-t hagyományozott. Szathmáry Sándorné néhányholdas mintagyümölcsösön kezdve, fél-évszázadnál hosszabb munkával fejlesztette ki vagyonát és

most ezt mintegy visszaadta a Gondviselésnek. Párját ritkító adományával a nagyszony a magyarországi református egyház legnagyobb jótétvőinek sorába emelkedett. (M.E.)

FELVÉTELI HIRDETMÉNY

az Országos Református Szeretetszövetség új intézeteibe.

1. A balatonfüredi szállómunkás iskolánkba felvesszünk 12—15 éves fiúkat. Teljes ellátást és ruházatot kapnak, melynek árát keresetükből fedezzük. Ha keresményükből marad fenn valami, részükre tőkésítjük. Az iskola 1942 szeptember 1-én nyílik meg. A pályázók felvételi kérvényükhöz esatoljanak lelkészi ajánló levelet, iskolai bizonyítványt a VI. osztály elvégzéséről. A felvett növendékek levelet és élelmézési kijelentőjüket, továbbá zoltárt és bibliát hozzanak magukkal.
2. M é h é s z i praetuberculotikus intézetünkbe fölveszünk 3—15 éves fiúkat és leányokat (tbc-s nem vétetik fel). Teljes ellátás mosással napi 1 P. Ágyneműt hozni kell. Orvost adunk, de a speciális gyógyszert a növendékek szülei fizetik.
3. B ó t r á g y i (Bereg vm.) intézetünkbe felvesszünk testi fogyatékosokat (epilepsziás, nyomorék, vak, süket). Teljes ellátás napi 1 P. Ágyneműt hozni kell. Orvost adunk, gyógyszert nem. Fekvőbeteg nem vehető fel.
4. B ó d v a v e n d é g i (Abaúj vm.) intézetünkbe felvesszünk mindekorú idiotákat. Teljes ellátás napi 1 pengő. Ágynemű kell. Orvost adunk, gyógyszert nem.
5. Árvaházainkba 5—12 éves korig felvesszünk egészséges fiú és leánygyermeketket fizetési helyekre. Aggmenházainkba felvesszünk fizetési aggokat. Mindkét helyen orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérvénnyel kell folyamodni.
6. Ingyenes helyekre felvesszünk 5—12 éves korú hadiárva fiúkat és leányokat.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4344—1942. szám. TÁRGY: Lelkészek katonai szolgálata.

KÖRLEVÉL a kebelbeli esperes urakhoz.

Tudomásulvétel és minden érdekelttel leendő közlés kérésével tudatom az Egyetemes Konvent 401—1942. szám alatt hozott határozatát a következőkben:

„1. Ha jelenleg tartalékos lelkészi rendfokozattal nem bíró lelkészek,

2. kongruát nem élvező segédlelkészek,
3. segédlelkészi kongruátban részesülő segédlelkészek hivatnak be legfeljebb négyheti apakiképző szolgálatra, erre az időre tőlük semminemű készpénzjavadalom el nem vonható. Teljes készpénzjavadalmukat mind az egyházközösség, mind a lelképásztörök kiszolgáltatni köteles. A lakbérre és ellátási díjra, ha ezt természetben kapják, igényt nem támaszthatnak. Helvettetésük költségei az egyházközösséget, illetve, ha a segédlelkészt a lelképásztörök fizeti, a lelképásztörök terhelik.

Megjegyezni kívánom, hogy a közölt határozat értelemszerűen azokra is vonatkozik, akik előzőben két hónapi apakiképzésre hivatnak, vagy hivatnak be.

Debrecen, 1942 július 31.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4349—1942. szám. TÁRGY: Egyházi gyűjtések.

KÖRLEVÉL a kebelbeli egyházközösségek presbiteriumaihoz.

Tudomásulvétel céljából közlöm az Egyetemes Konvent 412—1942. szám alatt hozott következő határozatát:

„Egyetemes Konventünk az egyházi gyűjtések ügyében álláspontját a következőkben fekteti le:

Az adományok gyűjtésének engedélyezése a m. kir. belügyminiszternek a joga, aki az adománygyűjtést minden vonatkozásában — így az egyházi gyűjtés is — az 1923. évi 6189. B. M. és 226,383—1925. elnöki számú rendeletével

szabályozta. Eszerint adományokat gyűjteni csak előzetes hatósági engedély alapján szabad. Gyűjtési engedély csak a szűkebb családi, rokoni vagy baráti körben előforduló gyűjtésekhez vagy állami, megyei hivatalok személyzetének körében végzett gyűjtéseknél nem kell. Egyházi adomány gyűjtésének minden alakja ezen rendelet érvénye alá esik. Akár posta útján megküldött gyűjtőíven, akár könyvekkel, perselyekkel, időszaki lapokkal történik a gyűjtés, arra előzetesen engedélyt kell kérni. Egyházközségek, egyházi intézmények adománygyűjtési kérelmeiket szolgálati úton a püspöki hivatalon keresztül, annak véleményezésével, a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz terjesztik fel. (L. 321—1928. és 314—1929. számú konventi határozatokat.) Az egyházi hatóságoknak módjuk és alkalmuk van annak elbírálására, hogy van-e kellő indoka az adománygyűjtés engedélyezése iránti kérelemnek? Ha van, ajánlja; ha nincs, nem ajánlja az engedély kiadását.

A fenti számú rendelet előírja, hogy minden gyűjtőíven ott kell lennie a miniszteri engedély számának. Ha gyűjtőíveket kapnak az egyházközségek s nincsen rajtuk a szabályszerű engedély száma, ez a kérés erkölcsileg sem az egyházközségeket, sem egyes személyeket nemcsak nem kötelezi, hanem inkább óvatosságra inti a tekintetben, hogy olyan egyházközség kér adományt, amelyik a szabályszerű út mellőzésével kíván anyagi előnyhöz jutni, amelyik arra valószínűleg nem is méltó. Ha akármelyik egyházi hatóságnak jut kezébe ilyen gyűjtőív, vagy szerez róla tudomást, köteles vizsgálatot indítani a gyűjtés lefolytatása, megindítása, eredménye tárgyában, mert az egyházközség az adománygyűjtésről még szabályszerű engedély mellett is (a 61.891—1923. B. M. számú rendelet 11. és 12. §-ainak rendelkezése szerint) köteles pontosan, okmányokkal igazoltan elszámolni. Mennyivel inkább köteles minden fokú egyházi hatóság ellenőrizni, felelősségre vonni s elszámoltatni azokat, akik akármilyen módon és alakban bármely célra engedély nélkül gyűjtenek. Az Egyetemes Konventnek az a nézete, hogy ha az egyházi hatóságok a törvényszabta szigorúsággal vizsgálják felül az adománygyűjtések iránti kérelmeket, ellenőrzik a gyűjtés eredményét, nyilvántartani igyekeznek az engedély nélküli gyűjtéseket, az a cél, amelyet az elnökségi tanács elérni kíván, könnyen megvalósítható lesz. Vissza lehet szorítani az indokolatlan gyűjtést, a helyes irányba lehet terelni a reáutaltakat. Külön szabályrendeletre szükség nincs, mert jogérvényesen nem egyházi hatóság bírálja el a kérvényeket, határozza meg a gyűjtés elfogadható indokait, így az egyházi szabályzat érvényessége csorbát szenvedhetne.

Debrecen, 1942 július 31.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

442—1942. szám. TÁRGY: *Iskolai leventeparancsnokok megbízása.*

KÖRLEVÉL

a közép- és középfokú iskolák fenntartóihoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1942. évi június hó 26-án 108.706—1942. szám alatt kelt rendeletével az iskolai leventeparancsnokok megbízása és hatáskörének megállapítása tárgyában intézkedett. (Megjelent a Hivatalos Közlöny 1942. évi július hó 1-i 13. számában.)

A vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi közép- és középfokú fiúiskolát fenntartó egyházi hatóság figyelmét a miniszter úr által kibocsátott rendeletre felhívom.

Debrecen, 1942. évi augusztus hó 4.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4467—1942. szám. TÁRGY: „Szózat” egységes előadása.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű lelkipásztor urakhoz és valamennyi tanintézet tekintetes igazgatóságához.

A magyarországi református egyház Egyetemes Konventje 7584—1942. szám alatt kelt leirata alapján a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak az 1942. évi jún. hó

30-án 77.532—1942. III. szám alatt kelt, a „Szózat” egységes előadása tárgyában hozánk intézett iratát az alábbi másolatban közölve, a vezetésem alatt álló egyházkerület lelkipásztorait, valamint a nép-, közép- és középfokú iskolák igazgatóságait megfelelő eljárásra utasítom.

Debrecen, 1942. évi augusztus hó 3.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Másolat.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium.

77.532—1942. III. szám.

Egyes énekkarok a Szózatot a könnyebb énekelhetőség kedvéért Vörösmarty eredeti szövegének megváltoztatásával éneklék. Ezek a szövegmódosítások sokszor annyira lényegbevágóak, hogy nemzeti hitvallásunk értelmének eltorzítására vezetnek. Az első versszak utolsó sorát pl. így éneklék: „Itt élned és meghalnod kell”. A hasonló visszasszágok elkerülése végett elrendelem, hogy a Szózat énekes előadásában Vörösmarty szövegét változatlanul meg kell hagyni s azt értelemzavaró hozzátoldásokkal kiegészíteni nem szabad.

Budapest, 1942 június 30.

Dr. Hóman Bálint, s. k.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4469—1942. szám.

TÁRGY: *Gyermekek iskolai vallásoktatása.*

KÖRLEVÉL

valamennyi tanintézet tekintetes igazgatóságához.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1942. évi jún. hó 30-án 31.930—1942. szám alatt kelt rendeletével a gyermekek törvényszzerű iskolai vallásoktatása tárgyában intézkedett. (Megjelent a Hivatalos Közlöny 1942. évi júl. hó 15-i 14. számában.)

A miniszter úr ezt a rendeletet valamennyi egyházi főhatóságnak azzal a felkéréssel hozza tudomására, hogy a főhatóságuk alá tartozó gimnáziumok, liceumok, tanító(nő)képzőintézetek, szakközépiskolák, polgári iskolák, elemi népiskolákra vonatkozólag hasonló módon rendelkezzenek. Az egyházi főhatóságom alá tartozó érdekelt iskolákat hasonló módon való eljárásra utasítom.

Debrecen, 1942. évi augusztus hó 3.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4470—1942. szám.

TÁRGY: *Mezőgazdasági és kertészeti középiskolai tanterv és utasítás.*

KÖRLEVÉL

a közép- és középfokú iskolák tekintetes igazgatóságaihoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1942. évi május hó 27-én 132.600—1942. szám alatt kelt rendeletével a mezőgazdasági középiskolai, a kertészeti középiskolai és a mezőgazdasági leányközépiskolai tanításterv és útmutatás beszerzése tárgyában intézkedett. (Megjelent a Hivatalos Közlöny 1942. évi július hó 1-i 13. számában.)

Utasítom az egyházi főhatóságom alatt álló egyházkerületbeli valamennyi gimnázium, leánygimnázium, polgári iskola és mezőgazdasági középiskola, valamint fiú- és leányliceum igazgatóját, hogy tájékozódás érdekében a fenti miniszteri rendelettel kibocsátott tanítástervet és útmutatást rendeljék meg. (Kapható a Kir. Magyar Egyetemi Nyomdában, ára 6 pengő.)

Debrecen, 1942. évi augusztus hó 3.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetmények

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17. szám, Püspöki hivatal, Postafiók 65.) kell beküldeni.

Hirdetési díj millimétersoronként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2— pengő.

A Debreceni református Kollégium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy lemondás folytán megüresedett gimnáziumi földrajz-természettan szakos helyettes tanári állásra. Pályázhatnak megfelelő szakcsoporthú középiskolai tanári oklevéllel rendelkező református tanárok. Közszolgálatban nem álló pályázóknak igazolniuk kell, hogy nem esnek a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvényben meghatározott korlátozások alá. A javadalmazás a nem állami tanárok illetményeivel azonos. A tiszántúli református egyházkerület elnökségéhez címzett és kellően felszerelt folyamodványok 1942. augusztus hó 25-én délig a református gimnázium igazgatóságának címére (Debrecen) küldendők be. Az állást 1942. szeptember 1-én kell elfoglalni.

A hajdúhadházi református egyházközség presbitériumai pályázatot hirdet kegydíjazás folytán megüresedő öndíj, orgonista-kántori állásra.

Javadalom: a) Kézpénz 1360 P + 22% drágaság segély, b) stólaváltság 720 P + 22% drágasági segély c) 4-5 kat. hold szántó és 800 □-ol káposztáskert, melynek adóit az egyház fizeti, d) két rövid öl kemény tűzifa udvarra beszállítva, e) minden 5 évi szolgálat után 272 P korpótlek, míg az évi 1360 P-t eléri, vagyis öt korpótlek, f) családi pótlék a közalkalmazottak családi pótlékának megfelelően, g) az énekkarok eredményes vezetéséért 200 P.

Kötelesség: 1. templomi és temetési szolgálatokon kívül az Egyházi Törvények I. tc. 49. §-ában előírt mindennemű belmissziói munkában való részvétel, 2. egyházi, továbbá ifjúsági énekkar szervezése és vezetése, állandó népiskolai énekkar szervezése és vezetése, 3. a református népiskola kántorhelyettesítésre kötelezett tanítóinak rövidebb — legfeljebb egyhuzamban nyolc napig tartó — helyettesítése. A kántorpróba meghívottak útiköltségét az egyház megtéríti. — Pályázati határidő a hirdetés megjelenését követő 21 nap. Az állás elfoglalandó folyó évi október hó 1-én. A hajdúhadházi református egyházközség lelkeszi hivatala.

A kismarjai (Bihar m.) református egyházközség katonai szolgálatra bevonult kántortanítójának helyettesítésére, e szolgálat tartamára, pályázatot hirdet. Kötelessége és fizetése törvényszerű. Pályázati határidő 21 nap. Állás azonnal elfoglalandó.

A kisújszállási református egyháztanács pályázatot hirdet nyugdíjazás elrendelésétől és az állás betöltésének miniszteri engedélyezésétől feltételezeten a nyugdíjazás folytán megüresedő központi fiúiskolai IX. számú tanítói állásra. Pályázhatnak a törvényes követelményeknek megfelelő okleveles férfitanítók vagy tanítónők. Közszolgálatban még nem álló pályázóknak igazolniuk kell azt, hogy nem esnek az 1939. évi IV. tc. 1. és 5. §-aiban meghatározott korlátozások alá. Fizetés törvényszerű: 20% egyháztól, a többi államsegély. Kötelesség: egyháztanács által kijelölt osztály vagy osztályok tanítása, szükség esetén a kántor helyettesítése, belmissziói munkákban való segédkezés, vasárnapi iskola vezetése. Választás csak miniszteri megerősítés által válik jogerőssé, jóváhagyás elmaradása esetén megválasztott egyház ellen kártérítési igényt nem támaszthat. Pályázati határidő 21 nap. Állás a választás után azonnal elfoglalandó. Pályázati kérvények — válaszbellyel is ellátva — Református Iskolaszék Kisújszállás címre küldendők.

A nemesborzovai református leányegyház pályázatot hirdet helyettes előkönyörgő kántortanítói állásra a következő iskolai év tartamára. Nők is pályázhatnak. Fizetés törvényszerű. Kötelesség az állással járó teendők végzése, illetve I—VI. osztályú osztatlan iskolában kb. 20 gyermek tanítása. A pályázat határideje 21 nap, mely a következő címre küldendő: Református Lelkeszi Hivatal, Mánd.

TARTALOM:

Uray Sándor: Kiáltó szó
Mezey Béla: A leventeintézmény és a leventemunka ismertetése
Hírek az egyházmegyékből — Irodalom — Halottaink — Különírtélek — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények — Hirdetések

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1942—1964

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melege pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal később
fizetendő.

Fűzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés.

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-48

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-,
GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsözteszt és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK: Bank: 19-70. és 22-32. Terménysztyály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat jutányos áron készíti

Szenási Sándor
Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református Iparos.

A "TAKARÉKOSSÁG" KERESKEDELMI RT.

kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNÍUMGYÁR RT.
PECS, József-u. 30.

1867—1942.
75. év

Orgonák, harmóniumok javítása, átépítése, új homlokzatok, villamos fűtőberendezések. — Műtámasz feltételek, művészi kivitel.

